Has been issued since 2002
https://mongoloved.kigiran.com/jour

Vol. 12, Is. 4, pp. 723-734, 2020
DOI: 10.22162/2500-1523-2020-4-723-734

МОНГОЛОВЕДЕНИЕ
(Монгол судлал)
(Mongolian Studies)
ISSN 2500-1523 (Print)

ИСТОРИЯ

УДК 811.512.3+ 821.512.36
DOI: 10.22162/2500-1523-2020-4-723-734

«Зүүнгарыг түвшидгэж тогтоосон явдлыг Гэдэнг ууланд тэмдэглэн байгуулсан гэрэлт хөшөөний бичиг»-ийн монгол бичээсийн эл хувилбарын ариутгал

(= Каменная стела на горе Геденг: ойратский текст эдикта об усмирении джунгаров)

Орламджав Ч.[1]

[1] Университет экономики и финансов Внутренней Монголии (д. 1, ул. Биерхуан, район Хумин, 010070 Хух-Хот, КНР)
доктор филологических наук, доцент
E-mail: wurilu86@126.com

© КалмНЦ РАН, 2020
© Орламджав Ч., 2020

Аннотация. После падения во второй половине XVIII в. Джунгарского ханства по распоряжению Цинских властей в китайской историографии появляются «высочайше утверждённые» официальные труды, посвященные «описанию усмирения джунгаров». Кроме того, были установлены стелы, провозглашающие победу Цинского императора над джунгарами. Одна из таких стел была установлена на горе Геденг, что находится близ г. Монголкурэ на современной границе Китая и Казахстана. Стела известна под разными названиями — «Стела на горе Геденг», «Илийская стела на горе Геденг», «Стела на горе Геденг у Монголкурэ». Текст на каменной стеле написан на четырех языках: маньчжурском, китайском, тибетском и ойратском («ясное письмо»). В данной статье исследуется текст на «ясном письме», состоящий из 9 строк и 266 слов.

Ключевые слова: ойраты, Цинская империя, Джунгарское ханство, каменная стела на горе Геденг, текст на «ясном письме»

Благодарность. Исследование выполнено при финансовой поддержке Китайской академии общественных наук в рамках научного проекта № 19CTQ016 «Исследование текстов „ясного письма“ на каменных стелах XVIII в.». Материалы статьи апробированы на Международной научной онлайн-конференции «Монголоведение в начале XXI в.: современное состояние и перспективы развития – II», проведенной при финансовой поддержке РФФИ (проект № 20-09-22004) и частичной поддержке гранта Правительства РФ (№ 075-15-2019-1879).

Для цитирования: Орламджав Ч. «Зүүнгарыг түвшидгэж тогтоосон явдлыг Гэдэнг ууланд тэмдэглэн байгуулсан гэрэлт хөшөөний бичиг»-ийн монгол бичээсийн эл хувилбарын ариутгал (= Каменная стела на горе Геденг: ойратский текст эдикта об

усмирении джунгаров) // Монголоведение. 2020. Т. 12. № 4. С. 723–734. (На монг.). DOI: 10.22162/2500-1523-2020-4-723-734

UDC 811.512.3+ 821.512.36
DOI: 10.22162/2500-1523-2020-4-723-734

Stone Stela on Mount Gedeng: the Oirat Text of the Edict on the Suppression of the Dzungars

Wurilumujiafu[1]

[1] Institute of Chinese Borderland Studies (Beierhuan Road, Huimin District, Hohhot, Inner Mongolia 010070, China)
Dr. Sc. (Philology), Associate Professor
E-mail: wurilu86@126.com

© Kalm SC RAS, 2020
© Wurilumujiafu, 2020

Abstract. After the fall of the Dzhungar Khanate in the second half of the 18th century, "the highest approved" official works by order of the Qing authorities appear in Chinese historiography. They are devoted to the "description of the suppression of the Dzhungars". In addition to this, steles were also installed, proclaiming the victory of the Qing emperor over the Dzhungars. One of such steles was installed on Mount Gedeng, which is located near Mongolkure on the modern border of China and Kazakhstan. The stele is known under various names — "Stele on Gedeng Mountain", "Ili Stele on Gedeng Mountain", "Stele on Gedeng Mountain near Mongolkure". The text on the stone stele is written in four languages: Manchu, Chinese, Tibetan and Oirat (‘Clear script’). The article examines the ‘Clear script’ text containing 9 lines and 266 words.

Keywords: Oirats, Qing empire, Dzungar Khanate, stone stele on Mount Gedeng, text in "Clear script"

Acknowledgments. The research was carried out with the financial support of the Chinese Academy of Social Sciences in the framework of the scientific project No. 19CTQ016 "Research of the texts in "Clear script" on stone steles of the 18th century." The article was presented at the international scientific online conference “Mongolian Studies at the beginning of the 21st century: Current State and Development Prospects – II”, held with the financial support of RFBR (project № 20-09-22004) and partial support of the Russian Government Grant (№ 075-15-2019-1879).

For citation: Wurilumujiafu. Stone Stela on Mount Gedeng: the Oirat Text of the Edict on the Suppression of the Dzungars. *Mongolian Studies (Elista)*. 2020. Vol. 12. No. 4. Pp. 723–734. (In Mong.). DOI: 10.22162/2500-1523-2020-4-723-734

ઉપરોક્ત પ્રકરણમાં ( ) માટે કયો વિકલ્પ યોગ્ય છે ?

3 ઉપરોક્ત પ્રકરણ પરથી નીચેનામાંથી કયું વિધાન ( ) માટે યોગ્ય નથી ?

C ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં

B ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં

A મારાઠા સંઘમાં

ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં સૌથી મોટો ખર્ચ

ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં ( ) ખાતે મરાઠા સંઘનું વિલીનીકરણ થયું હતું • ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં સૌથી મોટો ખર્ચ ( ) ખાતે થતો હતો • ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં ( ) ખાતે મરાઠા સંઘનું વિલીનીકરણ થયું હતું • ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં સૌથી મોટો ખર્ચ ( ) ખાતે થતો હતો

2 ઉપરોક્ત પ્રકરણ પરથી નીચેનામાંથી કયું વિધાન ( ) માટે યોગ્ય નથી ?

C ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં

B સૌથી મોટો ખર્ચ

A ( ) ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં મરાઠા સંઘનું વિલીનીકરણ થયું હતું

ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં સૌથી મોટો ખર્ચ ( ) ખાતે થતો હતો

1 ઉપરોક્ત પ્રકરણ પરથી નીચેનામાંથી કયું વિધાન ( ) માટે યોગ્ય નથી ?

ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં C સંસ્થાનમાં ગયું

B સંસ્થાનમાં ગયું • ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં ( ) ( ) સંસ્થાનમાં ગયું

ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં ( ) માટે કયો વિકલ્પ યોગ્ય છે ?

5 ઉપરોક્ત પ્રકરણ પરથી નીચેનામાંથી કયું વિધાન ( ) માટે યોગ્ય નથી ?

C ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં મરાઠા સંઘનું વિલીનીકરણ

B સંઘ

A ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં સૌથી મોટો ખર્ચ

ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં ( ) ખાતે મરાઠા સંઘનું વિલીનીકરણ થયું હતું • ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં ( ) ખાતે મરાઠા સંઘનું વિલીનીકરણ થયું હતું ( ) ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં સૌથી મોટો ખર્ચ ( ) ખાતે થતો હતો • ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં ( ) ખાતે મરાઠા સંઘનું વિલીનીકરણ થયું હતું

4 ઉપરોક્ત પ્રકરણ પરથી નીચેનામાંથી કયું વિધાન ( ) માટે યોગ્ય નથી ?

ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં

ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં ( ) ( ) ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં

ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં

B મારાઠા સંઘનું વિલીનીકરણ

ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં

A મારાઠા સંઘનું વિલીનીકરણ ગાયકવાડ સંસ્થાનમાં

ઉદાહરણ તરીકે, ૧૯૧૭ ના ઉનાળામાં, ઝારવાદી સરકારે ઘણા રાજકીય કેદીઓને મુક્ત કર્યા. આ કેદીઓમાં ઘણા બોલ્શેવિક પક્ષના સભ્યો હતા. તેઓ સાઇબેરિયાના દૂરના વિસ્તારોમાં હતા. તેઓ ત્યાં ગયા હતા કારણ કે તેઓ ઝારવાદી સરકારનો વિરોધ કરતા

ગોળાકાર (5 બાજુએ ઉંચુ)
ત્રિકોણાકાર (7 બાજુએ ઉંચુ)
અર્ધગોળાકાર (6 બાજુએ ઉંચુ)
અષ્ટકોણ (5 બાજુએ ઉંચુ)

ગોળાકાર (ગોળાકાર)
ત્રિકોણાકાર ના
અર્ધગોળાકાર
અષ્ટકોણ

બરાબર ત્રણકોણ (3 બાજુએ ઉંચુ)
લંબચોરસ (3 બાજુએ ઉંચુ)
વર્તુળ તો (2 બાજુએ ઉંચુ)
બાજુએ (2 બાજુએ ઉંચુ)
ત્રિકોણાકારમાં (1 બાજુએ ઉંચુ)
બાજુએ ત્રિકોણ

બરાબર ત્રણકોણ
લંબચોરસ
વર્તુળ તો
બાજુએ
ત્રિકોણાકારમાં
A કહેવાય

(1) ત્રિકોણ કહેવાય.

બરાબરની બાજુએ છે." સાચું.

ત્રિકોણ ત્રણકોણમાં . સાચું ના કહેવાય ત્રણકોણમાં 30 ટકા તો A કહેવાય ના ત્રણકોણ સાથે ઉંચાઈ સાચું બાજુએ ત્રણકોણમાં ઉંચાઈ સાચું કહેવાય."

કહેવાય સાચું તો તે બાજુએ ત્રિકોણ ઉંચાઈ સાચું કહેવાય તો. ઉંચાઈએ - બ - ત્રણ ત્રિકોણાકારમાં - ત્રિકોણ) અને ત્રિકોણ ત્રિકોણાકારમાં ત્રિકોણ તો ત્રિકોણાકારમાં કહેવાય) .

ત્રિકોણ ઉંચાઈ ત્રણકોણાકારમાં કહેવાય તો તે 1984 ત્રણ ત્રિકોણ 60 - ત્રિકોણ (સાચું કહેવાય) (ત્રણકોણ કહેવાય) ત્રણકોણ ના કહેવાય ના 1984 માં બ કહેવાય ત્રિકોણ .

1·A કહેવાય ના બાજુએ ત્રિકોણાકારમાં

કહેવાય : ત્રિકોણમાં બ ત્રિકોણાકારમાં તો તો કહેવાય તો તો ત્રિકોણાકારમાં

ત્રિકોણ ત્રિકોણાકારમાં કહેવાય."

કહેવાય તો (ત્રણમાં બ ત્રિકોણાકારમાં ત્રણ) . C કહેવાય તો (ત્રણમાં ત્રણ ત્રિકોણાકારમાં ત્રણ) . B ત્રિકોણાકારમાં ત્રણ (ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના A કહેવાય તો (ત્રણમાં) . B તો C કહેવાય તો (તો બ ત્રિકોણાકારમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના A કહેવાય તો (ત્રણમાં) .

9. બધા ત્રિકોણમાં ત્રિકોણાકારમાં (ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના A કહેવાય તો (બધા ત્રણ) . B કહેવાય તો (બધાથી ત્રણમાં) . C કહેવાય તો (બધાથી ત્રણમાં) ત્રણ ત્રિકોણાકારમાં ત્રણમાં બાજુએ ના (ત્રણમાં) . C કહેવાય તો (બધાથી ત્રણમાં) ત્રણ ત્રિકોણાકારમાં ત્રણમાં બાજુએ ના A કહેવાય તો (ત્રણમાં) . B તો C કહેવાય તો (બધાથી ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના A કહેવાય તો (ત્રણમાં) . B તો C કહેવાય તો (બધાથી ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના A કહેવાય તો (ત્રણમાં) . B કહેવાય તો (ત્રણમાં) . C કહેવાય તો (ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના A કહેવાય તો (ત્રણમાં) .

8 . બધા ત્રિકોણમાં ત્રિકોણાકારમાં (ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના A કહેવાય તો (ત્રણમાં) .

ત્રિકોણાકારમાં) . C કહેવાય તો (ત્રણમાં ત્રણમાં ત્રિકોણ ત્રિકોણાકારમાં) તો ત્રિકોણાકારમાં ત્રિકોણાકારમાં) . B કહેવાય તો (ત્રણમાં ત્રણમાં ત્રિકોણ ત્રિકોણાકારમાં) તો ત્રિકોણાકારમાં ત્રિકોણાકારમાં) . B કહેવાય તો (ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના A કહેવાય તો (ત્રણમાં ત્રિકોણાકારમાં) તો ( ) ત્રણમાં બાજુએ ત્રિકોણ ત્રિકોણાકારમાં) . B કહેવાય તો (ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના (ત્રણમાં) . C કહેવાય તો (ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના A કહેવાય તો (ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના (ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના (ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના (ત્રણમાં) . C કહેવાય તો (ત્રણમાં) . B તો A કહેવાય તો (ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ત્રિકોણાકારમાં (ત્રણમાં) ત્રણમાં બાજુએ ના A કહેવાય તો (ત્રણમાં) .

ᠬᠤᠪᠢᠳᠤᠨᠤᠳ	ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠤᠨᠤᠳ	ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠤᠨᠤᠳ	ᠬᠤᠪᠢᠳᠤᠨᠤᠳ
ᠨᠠᠷᠠᠨᠳᠤᠭᠠᠷᠠᠭ	ᠨᠠᠷᠠᠨᠳᠤᠭᠠᠷᠠᠭ	ᠨᠠᠷᠠᠨᠳᠤᠭᠠᠷᠠᠭ	ᠨᠠᠷᠠᠨᠳᠤᠭᠠᠷᠠᠭ
ᠪᠢᠴᠢᠭ	ᠪᠢᠴᠢᠭ	ᠪᠢᠴᠢᠭ	ᠪᠢᠴᠢᠭ
ᠬᠤᠪᠢᠳᠤᠨᠤᠳ	ᠬᠤᠪᠢᠳᠤᠨᠤᠳ	ᠬᠤᠪᠢᠳᠤᠨᠤᠳ	ᠬᠤᠪᠢᠳᠤᠨᠤᠳ
ᠪᠢᠴᠢᠭ	ᠪᠢᠴᠢᠭ	ᠪᠢᠴᠢᠭ	ᠪᠢᠴᠢᠭ
ᠪᠢᠴᠢᠭᠴᠢ	ᠪᠢᠴᠢᠭᠴᠢ	ᠪᠢᠴᠢᠭᠴᠢ	ᠪᠢᠴᠢᠭᠴᠢ
ᠬᠤᠪᠢᠳᠤᠨᠤᠳ ᠪᠢᠴᠢᠭᠴᠢᠳᠦᠨ	ᠬᠤᠪᠢᠳᠤᠨᠤᠳ ᠪᠢᠴᠢᠭᠴᠢᠳᠦᠨ	ᠬᠤᠪᠢᠳᠤᠨᠤᠳ ᠪᠢᠴᠢᠭᠴᠢᠳᠦᠨ	ᠬᠤᠪᠢᠳᠤᠨᠤᠳ ᠪᠢᠴᠢᠭᠴᠢᠳᠦᠨ
ᠨᠠᠷᠠᠨᠳᠤᠭᠠᠷᠠᠭ ᠪᠢᠴᠢᠭᠴᠢᠳᠦᠨ	A ᠰᠤᠯᠣᠩᠭᠣᠨᠤᠳ	B ᠰᠤᠯᠣᠩᠭᠣᠨᠤᠳ	C ᠰᠤᠯᠣᠩᠭᠣᠨᠤᠳ

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠤᠨᠤᠳ ᠪᠢᠴᠢᠭᠴᠢᠳᠦᠨ᠄

ᠪᠢᠴᠢᠭᠴᠢ᠄ᠬᠤᠪᠢᠳᠤᠨᠤᠳ ᠪᠢᠴᠢᠭᠴᠢᠳᠦᠨ ᠨᠠᠷᠠᠨᠳᠤᠭᠠᠷᠠᠭ ᠪᠢᠴᠢᠭᠴᠢᠳᠦᠨ ᠪᠤᠶᠠ᠂ ᠬᠤᠪᠢᠳᠤᠨᠤᠳ

X. pp59-696 »
and 1758 in Oriat-mongoilan// CAJ.Vol.XVI.No.1.1972,
(5) jonh R.Kruger.The Ch'ien-Lung inscriptions of 1755
улаанбаатар) 2006 ᠣᠨᠳ « p156—p172 ᠬᠤᠭᠤᠨ ᠬᠤᠭᠤᠨ »
(4) на · Сүхбаатар/Тод Бичгийн сурбалжууд
᠂ ᠠᠮᠢᠳᠤᠷᠠᠯᠢᠨ ᠪᠣᠯᠣᠨ ᠠᠮᠢᠳᠤᠷᠠᠯᠢᠨ ᠬᠤᠪᠢᠳᠤᠨᠤᠳ · 2011 ᠣᠨᠳ «
(ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠪᠢᠴᠢᠭᠦᠨᠢᠢ ᠣᠨᠳᠤᠷ ᠣᠨᠳᠤᠷ) · ᠪᠣᠯᠣᠨ ᠪᠢᠴᠢᠭᠦᠨᠢᠢ ᠲᠣᠳᠣ ᠪᠢᠴᠢᠭᠦᠨᠢᠢ ᠮᠣᠩᠭᠣᠯᠤᠨᠤᠳᠤᠨᠤᠨᠤᠨ